
Revmatoid artritt

DOKTORAVHANDLINGER

TILL UHLIG

Email: t.a.uhlig@ioks.uio.no

Revmatologisk avdeling

Diakonhjemmets sykehus

0319 Oslo

Revmatoid artritt er en kronisk inflammatorisk sykdom, ledsaget av smerte, hevelse og stivhet i ledd. Studiene i avhandlingen omhandler epidemiologiske aspekter ved leddgikt i Oslo.

Insidensen av revmatoid artritt i Oslo er 25 per 100 000. Knytter dette tallet til sykdommens alvorlighetsgrad fem år etter sykdomsdebut, har 40 % av pasientene et klinisk viktig funksjonstap. Disse resultatene er av betydning for planlegging av den revmatologiske helsetjenesten.

Daglig røyking gir en økt risiko for revmatoid artritt. Denne økte risikoen er uttalt (doblet) hos mannlige røykere, spesielt i forhold til seropositiv revmatoid artritt (oddsratio 4,8).

Tørrehetsplager fra øyne og munn er hyppige og av klinisk betydning hos en av fire pasienter med leddgikt. Forekomsten av sekundært Sjögrens syndrom er 7 %. Studien påviste kun svake sammenhenger mellom tørrehetsplager og tørrehetsfunn på den ene side og tegn til aktivitet og alvorlighet av grunnsykdommen på den annen.

Oppfølging av 238 leddgiktspasienter med kort sykdomsvarighet over fem år påviser på gruppenivå et stabilt forløp av psykologisk og fysisk helsestatus samt av kliniske variabler for sykdomsaktivitet. Den røntgenologiske destruksjonen fortsetter imidlertid, men kan delvis predikeres gjennom røntgenologisk status tidlig i sykdomsforløpet samt revmatoid faktor i serum og akuttfasereaksjon.

Resultatene i disse studiene stammer primært fra pasienter med revmatoid artritt i Oslo hvor det opprettede leddgiktsregisteret er komplett for 85 av 100 individer med revmatoid artritt. Nye tilfeller ble registrert i en seksårsperiode (1988 – 93), og disse pasientene svarte i 1996 på spørsmål om sin helsetilstand. Alle pasienter under 70 år ble innkalt til en omfattende undersøkelse. Svarene etter spørsmål om utdanning, arbeid og røykevaner ble sammenliknet med

utfylte svars skjema som var tilsendt 10 000 innbyggere i Oslo. Dessuten ble en gruppe på 238 leddgiktspasienter for Oslo og Akershus fulgt opp med undersøkelser tidlig i sykdomsforløpet og etter ett, to og fem år.

Resultatene fra denne undersøkelsen viser at leddgikt ikke er en hyppig sykdom, og at røyking er en risikofaktor. Tørrhetsplager fra øyne og munn forekommer ofte ved leddgikt. Funnene tyder på at man tidlig i sykdomsforløpet kan identifisere pasienter med stor risiko for alvorlig sykdomsutfall slik at disse kan få en aktiv behandling tilpasset sykdommens alvorlighetsgrad.

- *Avhandlingens tittel*
 - Rheumatoid arthritis: incidence, risk factors, dryness complications and disease course
 - *Utgår fra*
 - Revmatologisk avdeling
 - Diakonhjemmets sykehus
 - og
 - Institutt for medisinske atferdsfag
 - *Disputas* 9.11. 2000
 - Universitetet i Oslo
-

Publisert: 10. januar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. februar 2026.